

Tag hensyn til hundens udvikling fra hvalp til unghund

Tekst: Henrik Vestergaard Hove-Nielsen, jagthundekonsulent **Foto:** Flemming Højer

HUND: Der går otte uger fra hvalpen er født, til vi kan hente den ved opdrætteren. Ventetiden kan for de fleste familier være urimelig lang. For rigtig mange er ventetiden gået med at lave mange praktiske forberedelser og ikke mindst med at gøre sig tanker omkring træning og uddannelse af hvalpen. Alt sammen i god mening, men også fordi der for mange er et alt overskyggende mål om, at hvalpen hurtigst muligt skal med på jagt. Allerhelst til den førstkommande jagtsæson.

Med baggrund i nedenstående faktuelle oplysninger omkring hundens udviklingsfaser, vil jeg klart anbefale, at man tager den med ro. Vi anskaffer alle hunden med en forventning om, at den bliver mellem ni år og 12 år. For nogle endda også ældre. Dermed sagt, at der er mange timers jagt og mange gode oplevelser i fremtiden – hund og fører imellem.

De første otte uger af hvalpens levetid er ansvaret for hvalpens udvikling alene i opdrættersens hænder. I denne periode sker der rigtig mange ting i hvalpens liv. Ikke mindst sker der en stor prægning hund og hund imellem, men også mellem hund og mennesker. Jeg vil ikke bruge meget tid på denne periode, idet opgaven ligger hos opdrætteren, men jeg vil blot opfordre til, i forhold til valg af opdrætter, at have en god fornemmelse og opbygge en god tillid mellem dig/jer og opdrætteren.

De første uger i det nye hjem

Otte uger gammel skal den nye hvalp med hjem. Mange oplever her en meget turbulent periode, hvor hvalpen først og fremmest skal socialiseres med familien. Dette er dog sjældent nok for den nye "jagthundeejer", som nu har gået i otte uger og ventet på dette øjeblik. Der skal øves sit, dæk, apport, indkald og meget mere.

De første dage op til cirka 11-12 ugers alderen sker der rigtig meget for

gativt i langtidshukommelsen. Dette bør udnyttes til, at hund og fører i fællesskab får rigtig mange positive oplevelser af enhver tænkelig karakter. Så udnyt denne periode til at komme ud og opleve verdenen på alle tænkelige måder med knap så meget fokus på egentlig uddannelse.

Når kønsmodningen sker

De to vigtige perioder er den halve og den hele kønsmodning for både tæver

og hanner. Hos begge køn kan den halve kønsmodning, for nogle hundeførere, være svær at opdage. Typisk vil de fleste dog opleve, at det er denne periode, at hunden typisk begynder at bide i bukseben med mere. Dette til stor irritation for både fører og familie. Det er også her, at stor skade kan ske, hvis man ikke tager hensyn til hundens hormonelle udvikling. Sæt nogle rammer op, som hunden kan agere i, og lad ikke vreden gå ud over den. Hunden har i forvejen rigeligt med konflikter inden i sig selv, så vi behøver ikke at give den flere. Positiv indlæring, uden at stille for store krav til hunden, er klart vejen frem til et godt hund og fører forhold i denne periode.

Den hele kønsmodning er hos de fleste tæver nem at registrere. De fleste bløder, men alle viser en tydelig ændret adfærd. Hos hannen kan det være lidt

sværere at konstatere. Jeg oplever dog ofte frustrerede hundeførere, som beskriver deres hund som mærkelig. Ek-

Hvalpene er snart otte uger. Et helt liv ligger foran dem og den kommende ejer, og prægnungen i starten er meget vigtig.

den nye hvalp. I denne periode har undersøgelser også sandsynliggjort, at oplevelser umiddelbart ikke lagres ne-

sempelvis går mange den samme luftetur hver dag eller har det samme område at lufte deres hund i. Pludselig bliver hunden nervøs for en sten, en bænk, et træ m.m. I denne periode er det vigtigt at tage hensyn til hunden, for så vidt angår, at der ikke stilles for store krav til ny indlæring, men at fokus er målrettet vedligehold af allerede indlærte øvelser. Samtidig er det en periode, hvor der sættes ekstra ind på, at hund og fører forholdet er det afgørende i forbindelse med træningen.

Det gode fundament

Indlæring og uddannelse af en god jagthund bygger på rigtig mange ting. Men udgangspunktet er ens for alle: Der skal bygges et godt fundament, inden "vægge" og "taget" lægges på. I perioden, hvor fundamentet til en god jagthund bygges op, gennemgår hvalpen/unghunden fysisk og mentalt en stor udvikling. I denne periode bliver der desværre engang imellem lavet skader i fundamentet. Dette resulterer ofte i hundeførere, som på jagten oplever problemer og bliver frustrerede, hvilket i sidste ende får konsekvens for hunden.

Nogle af disse problemer kan vi imødegå, hvis vi i vores uddannelse af hunden har både kendskab til, men også forståelse for hundens udviklingsfaser.

Der er ikke to hunde, der er ens, og nedenstående tabel over hundens udviklingsfaser tager udgangspunkt i de omtrentlige perioder. Så opfordringen er: Jo bedre hund og fører forholdet er, desto bedre mavefornemmelse har du som fører for din hunds udvikling.

0-3 uger: Fødsel og sanseudvikling: Hvalpen vil hovedsageligt die, sove og holde sig varm. Hvalpen er modtagelig for visse informationer. Derfor skal der være ro til hvalpene og tæven. Sanserne udvikles; lugtesansen, hørelsen og synet, inden hvalpen også begynder at kravle og gå.

Konklusion: Hvalpen skal have ro. Søg starter her ved at arbejde sig frem til tævens vorter. Fundamentet til søg er dermed startet.

3-5 uger: Flokprægning: Hvalpen lærer, at den tilhører flokken af hunde, men skal her acceptere, at mennesket bliver en del af dens omgang.

Konklusion: Det er vigtigt, at hvalpen

en får kontakt til "rare" mennesker. Enkeltvis men også i flok.

5-8 uger: Social tilpasning: Hvalpen lærer en social tilpasning i flokken. Den bliver mere voldsom over for de andre hvalpe. Tæven begynder at præge hvalpen i retning af, at legen bliver mere med opdragende formål. Hvalpen træner nu sin lugtesans og søger gerne efter godbider.

Konklusion: Det er vigtigt, at hvalpen får noget at lege med og flere gange dagligt bliver stimuleret i at undersøge og lege.

8-12 uger: Flokprægning: Socialisering og prægning er meget vigtigt i denne periode. Hvalpen begynder indlæringen, som lagres. Hvalpen suger til sig af alle indtryk – både gode og dårlige. Negative oplevelser lagres ikke i langtidshukommelsen.

Konklusion: Masser af miljøtræning og en periode hvor hvalpen skal have så mange positive indtryk som muligt. Mere fokus på oplevelser og tilknytningen mellem hund og fører end på egentlig uddannelse.

3-4 mdr.: Halv kønsmodning: Hos både tæver og hanner udvikles det mandlige kønshormon. Tænderne skiftes. Det er en periode, hvor grænser prøves af. Bider i alting – bukseben m.m. Hvalpen vil gerne styre begivenhederne.

Konklusion: Skab trygge rammer uden at pakke hunden ind i vat. Positiv indlæring. Byt med noget godt, når hvalpen stjæler. Afbryd voldsom leg ved at bytte med noget godt. Uddan med få gentagelser. Pas på tænderne.

4-7 mdr.: Rolig periode: Hvalpens hormonproduktion stabiliseres. Hvalpen er i denne periode meget modtagelig for læring.

Konklusion: Masser af indlæring, men MEGET positiv. En periode, der skal udnyttes til fulde, uden overdriivelse og på hundens præmisser.

7-10 mdr.: Fysisk kønsmodning: Hannen letter ben, og tæven får sin første

løbetid. Derfor ses der generelt masser af hormonforstyrrelser ved begge køn. Det er en periode, hvor hvalpen vil forsøge at kravle op ad rangstigen. Den udvikler dominans, som kan komme til udtryk overfor enkelte familiemedlemmer mere end andre. Det er generelt en periode, der for de fleste hvalpe er hårde at komme igennem.

Konklusion: Generalisering af øvelserne. Her ses ofte et skridt frem og to tilbage. Lav hellere kendte øvelser med repetition end ny uddannelse.

10-17 mdr.: Rolig periode: Den anden stabile fase i udviklingen fra hvalp til unghund. Hunden er meget modtagelig for læring i denne periode.

Konklusion: Mulighed for masser af uddannelse – positiv og på hundens præmisser.

17-22 mdr.: Psykisk kønsmodning: Tredje kønsmodning i udviklingen. Her bliver drenge til mænd. En periode, hvor den sidste dominans indtræder, hvor underkastelse kan indtræde i udpræget grad.

Konklusion: Der skal udvises forsigtighed i denne periode. Man kan let komme til at "sætte sig" for hårdt på hunden, som så vil lade sig underkaste. Det er ødelæggende for ethvert godt hund/fører-forhold. Moderat træning og uddannelse i denne periode.

Opsummering

Tag hensyn til hvalpens udvikling. Træn mere positivt i nogle perioder af hvalpens udvikling. Tag det roligt. I skal følges ad i rigtig mange år, så der er tid nok til uddannelse. Mål ikke din succes ved at kigge på jagtkammeraternes hund, idet der ikke er to hunde, der er ens.

hvh@jaegerne.dk